

N:o 40.

Ank. till Riksd. kansli den 17 april 1896, kl. 3 e. m.

*Memorial, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i vissa frågor,
rörande anslagen under riksstatens åttonde hufvudtitel.*

(2:a U. A.)

Statsutskottet, som erhållit del af kamrarnes beslut i anledning af utskottets utlåtande n:o 9 angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, får här nedan framställa de förslag, hvartill samma beslut funnits föranleda.

1:o.

Sedan Kongl. Maj:t föreslagit, att anslaget till höre skolor för qvinlig ungdom måtte varda förhöjdt med ett belopp af 150,000 kronor eller från 100,000 kronor till 250,000 kronor, att utgå, enligt hvad i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 13 januari 1896 vidare förmäldes, dels såsom understöd åt skolor, dels såsom bidrag till pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för qvinlig ungdom,

samt uti särskilda, inom Andra Kammaren väckta motioner yrkats, dels af herr *C. Wallis m. fl.* i motionen n:o 191, att nämnda anslag måtte varda förhöjdt med ett belopp af 200,000 kronor, dels ock af herr *O. V. Vahlin* i motionen n:o 183, att Riksdagen behagade ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett anslag af 15,000 kronor, att användas till understöd af sam-

Bih. till Riksd. Prot. 1896. 4 Saml. 1 Afd. 34 Häft. (N:o 40).

skolor med minst 5 klasser å orter, der allmänt läroverk för gossar ej finnes, och på samma villkor i öfrigt, som gälla för flickskolor,

hade utskottet i *punkten 14* af sitt berörda utlåtande hemställt,

att Riksdagen, i anledning af Kongl. Maj:ts förevarande framställning samt omförmälda dels af herr Wallis m. fl. och dels af herr Vahlin väckta motioner, må höja anslaget till högre skolor för qvinlig ungdom med ett belopp af 100,000 kronor, eller från 100,000 kronor till 200,000 kronor, äfvensom bestämma, att af detta anslag må utgå

dels understöd till högre flickskolor och till sådana samskolor med minst fem klasser, som äro upprättade å orter, der allmänt läroverk för gossar ej finnes, under iakttagande af följande villkor:

a) att skolan, oberäknadt s. k. förberedande klasser, meddelar undervisning i minst fem årsklasser och under senaste tre år eller den kortare tid, hvarunder skolan varit i verksamhet, då ansökning om statsbidrag göres, haft i medeltal minst 30 lärjungar, tillhörande sistnämnda årsklasser;

b) att kommun eller enskilda donatorer till skolans uppehållande lemna bidrag, hvars värde för år räknadt uppgår till minst samma belopp som statsunderstödet;

c) att åt skola, som i a) nämnts, må kunna tilldelas statsunderstöd af högst 30 kronor för hvar och en af dess lärjungar, med iakttagande härvid, dels att detta understöd må utgå med högst 3,000 kronor till hvarje skola, dels att hvarje i a) nämnd skola, som meddelar undervisning i huslig ekonomi, må för detta ändamål kunna tilläggas ett särskildt understöd intill belopp af 500 kronor;

d) att genom intyg af vederbörande eforalstyrelse blifvit styrkt, ej mindre att anordningarna vid skolan äro i hygieniskt hänseende tillfredsställande och undervisningen så ordnad, att öfveransträngning af lärjungarne derigenom icke föranledes, än äfven att legitimerad läkare är vid skolan anställd;

e) att lärjungar till ett antal, som af Kongl. Maj:t bestämmes, i skolan erhålla undervisning dels kostnadsfritt och dels mot en årsafgift, som icke öfverstiger 50 kronor;

f) att årlig berättelse afgifves om skolans verksamhet; samt

g) att skolan skall vara underkastad den kontroll och de bestämmelser i öfrigt, som Kongl. Maj:t kan finna för godt meddela;

skolande emellertid de under a), b), c) och d) upptagna villkor tillämpas endast med afseende å statsbidrag till skola, som nu ej är i åtnjutande deraf, äfvensom, hvad angår en för närvarande af staten understödd skola, för tilldelande åt densamma af statsbidrag till högre belopp, än den nu uppbär;

dels och ett årligt bidrag till pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för qvinlig ungdom, motsvarande högst 10 kronor för hvar och en af de delegare, som erlægga årsafgift.

Denna utskottets hemställan har bifallits, af Första Kammaren med den ändring, att i momentet c) näst efter orden »hvar och en af dess lärjungar» tillagts: »i klasserna öfver de förberedande», och af Andra Kammaren med enahanda tillägg samt dessutom med den förändring, att i det stycke, som börjar med orden »skolande emellertid», efter orden »upptagna vilkor» inskjutits tidsbestämmelsen »intill år 1900.»

Kamrarnes beslut skilja sig sålunda derutinnan, att Första Kammaren utan inskränkning i tiden godkänt det af utskottet föreslagna undantaget från tillämpning af de under a), b), c) och d) upptagna nya vilkoren för skolas delaktighet i statsanslaget, under det att Andra Kammaren medgifvit detta undantag endast för tiden intill år 1900 eller — då statsbidrag till högre flickskolor af Kongl. Maj:t utdelas hvarje gång för en tid af tre år och sådan period med innevarande år tilländagår — för nästkommande treårsperiod. Utskottet, som det åligger att söka sammanjemka kamrarnes skiljaktiga beslut, föreställer sig, att båda kamrarne skulle kunna ena sig om att bestämma tiden för undantagets giltighet till två treårsperioder eller intill år 1903, hvarigenom å ena sidan det skydd, som Första Kammaren afser att bereda de skolor, som redan åtnjuta statsunderstöd, torde i någorlunda tillräcklig mån blifva tillgodoseadt, och å andra sidan Andra Kammarens betänkligheter mot att alltför lång tid bibehålla utsigten till en undantagsställning för berörda skolor synas hafva vunnit behörigt afseende. På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer utskottet,

att kamrarne, hvardera med frångående af sitt i ämnet fattade beslut, må besluta,

att Riksdagen, i anledning af Kongl. Maj:ts förvarande framställning samt omförmälda dels af herr Wallis m. fl. och dels af herr Vahlin väckta motioner, må höja anslaget till högre skolor för qvinlig ungdom med ett belopp af 100,000 kronor, eller från 100,000 kronor till 200,000 kronor, äfvensom bestämma, att af detta anslag må utgå

dels understöd till högre flickskolor och till sådana samskolor med minst fem klasser, som äro upprättade å orter, der allmänt läroverk för gossar ej finnes, under iakttagande af följande vilkor:

a) att skolan, oberäknadt s. k. förberedande klasser, meddelar undervisning i minst fem årsklasser och under

senaste tre år eller den kortare tid, hvarunder skolan varit i verksamhet, då ansökning om statsbidrag göres, haft i medeltal minst 30 lärjungar, tillhörande sistnämnda årsklasser;

b) att kommun eller enskilda donatorer till skolans uppehållande lemna bidrag, hvars värde för år räknadt uppgår till minst samma belopp som statsunderstödet;

c) att åt skola, som i a) nämnts, må kunna tilldelas statsunderstöd af högst 30 kronor för hvar och en af dess lärjungar i klasserna öfver de förberedande, med iakttagande härvid, dels att detta understöd må utgå med högst 3,000 kronor till hvarje skola, dels att hvarje i a) nämnd skola, som meddelar undervisning i huslig ekonomi, må för detta ändamål kunna tilläggas ett särskildt understöd intill belopp af 500 kronor;

d) att genom intyg af vederbörande eforalstyrelse blifvit styrkt, ej mindre att anordningarna vid skolan äro i hygieniskt hänseende tillfredsställande och undervisningen så ordnad, att öfveranstängning af lärjungarne derigenom icke föranledes, än äfven att legitimerad läkare är vid skolan anställd;

e) att lärjungar till det antal, som af Kongl. Maj:t bestämmes, i skolan erhålla undervisning dels kostnadsfritt och dels mot en årsafgift, som icke öfverstiger 50 kronor;

f) att årlig berättelse afgifves om skolans verksamhet; samt

g) att skolan skall vara underkastad den kontroll och de bestämmelser i öfrigt, som Kongl. Maj:t kan finna för godt meddela;

skolande emellertid de under a), b), c) och d) upptagna villkor intill år 1903 tillämpas endast med afseende å statsbidrag till skola, som nu ej är i åtnjutande deraf, äfvensom, hvad angår en för närvarande af staten understödd skola, för tilldelande åt densamma af statsbidrag till högre belopp, än den nu uppbär;

dels ock ett årligt bidrag till pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för qvinlig ungdom, motsvarande högst 10 kronor för hvar och en af de delegare, som erlægga årsafgift.

2:o.

Sedan Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att den med lektorsbefattningen i byggnadskonst, beskrifvande och praktisk geometri jemte linear- och croquisritning vid tekniska elementarskolan i Borås förenade lönen måtte höjas från 2,500 kronor till 3,000 kronor och för detta ändamål det ordinarie anslaget till de tekniska läroverken ökas med 500 kronor,

hade utskottet i *punkten 20* af sitt ofvannämnda utlåtande hemställt, att denna Kongl. Maj:ts framställning icke måtte af Riksdagen bifallas.

Hvad utskottet sålunda hemställt har bifallits af Andra Kammaren, hvaremot Första Kammaren, med afslag å utskottets hemställan, bifallit Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.

Då denna fråga bör medelst gemensam omröstning afgöras, får utskottet i sådant afseende föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att den med lektorsbefattningen i byggnadskonst, beskrifvande och praktisk geometri jemte linear- och croquisritning vid tekniska elementarskolan i Borås förenade lönen höjes från 2,500 kronor till 3,000 kronor och att för detta ändamål det ordinarie anslaget till de tekniska läroverken ökas med 500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning icke af Riksdagen bifallits.»

3:o.

Sedan Kongl. Maj:t föreslagit, att det för naturhistoriska riksmuseets entomologiska afdelning bestämda anslag till materiel, till inköp af sällsynta föremål och till vetenskapligt biträde vid samlingarnas ordnande måtte från sitt nuvarande belopp, 1,400 kronor, höjas med 800 kronor till 2,200 kronor,

hade utskottet i *punkten 22* af nämnda utlåtande hemställt, att Kongl. Maj:ts förevarande framställning måtte af Riksdagen på det sätt bifallas, att det för naturhistoriska riksmuseets entomologiska afdelning bestämda anslag till materiel, till inköp af sällsynta föremål och till vetenskapligt biträde vid samlingarnas ordnande höjdes från sitt nuvarande belopp, 1,400 kronor, med 600 kronor till 2,000 kronor.

Denna utskottets hemställan har bifallits af Andra Kammaren, hvaremot Första Kammaren, med afslag å hvad utskottet hemställt, så vidt det skilde sig från hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit, antagit Kongl. Maj:ts förslag utan förändring.

För denna frågas afgörande medelst gemensam omröstning, föreslår utskottet följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att det för naturhistoriska riksmuseets entomologiska afdelning bestämda anslag till materiel, till inköp af sällsynta föremål och till vetenskapligt biträde vid samlingarnas ordnande höjes från sitt nuvarande belopp, 1,400 kronor, med 800 kronor till 2,200 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts förevarande framställning af Riksdagen på det sätt bifallits, att det för naturhistoriska riksmuseets entomologiska afdelning bestämda anslag till materiel, till inköp af sällsynta föremål och till vetenskapligt biträde vid samlingarnas ordnande höjts från sitt nuvarande belopp, 1,400 kronor, med 600 kronor till 2,000 kronor.»

4:o.

Sedan Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att dels medgifva, att för tillbyggnad af nya elementarskolans hus må upplätas den statsverket tillhöriga, förut af hofstallet disponerade delen af kvarteret Beridarebanan; dels på extra stat för år 1897 bevilja ett anslag af 55,000 kronor att utbetalas till stadsfullmäktige i Stockholm, då dessa visat, att de till

nämnda skolas direktion för om- och tillbyggnad af skolans hus öfverlemnat ett räntefritt lån af 220,000 kronor, att af direktionen återbetalas under loppet af de närmast följande fyratio åren med 5,500 kronor årligen;

dels slutligen för sin del godkänna de vilkor, stadsfullmäktige för utgifvande af berörda lån uppstått,

hade utskottet i *punkten 56* af nämnda utlåtande hemställt, att denna Kongl. Maj:ts framställning icke måtte af Riksdagen bifallas.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har Första Kammaren, med afslag å utskottets hemställan, bifallit Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning och Andra Kammaren bifallit den vid denna punkt afgifna, utskottets utlåtande vidfogade reservation, med sådan ändring, att yrkandet i berörda reservation erhållit följande lydelse:

att Riksdagen, under förutsättning att härigenom icke för staten medföres ny eller ökad förpligtelse beträffande uppehållandet af ifrågavarande skola, må

dels medgifva, att för tillbyggnad af nya elementarskolans hus må upplåtas den statsverket tillhöriga, förut af hofstallet disponerade delen af kvarteret Beridarebanan;

dels på extra stat för år 1897 bevilja ett anslag af 55,000 kronor att utbetalas till stadsfullmäktige i Stockholm, då dessa visat, att de till nämnda skolas direktion för om- och tillbyggnad af skolans hus öfverlemnat ett räntefritt lån af 220,000 kronor att af direktionen återbetalas under loppet af de närmast följande fyratio åren med 5,500 kronor årligen;

dels slutligen för sin del godkänna de vilkor, stadsfullmäktige, enligt hvad i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 13 januari 1896 meddelas, för utgifvande af berörda lån uppstått.

Då Kongl. Maj:t vid afgifvandet af ifrågavarande framställning hänfört sig till innehållet af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 13 januari 1896, innebär Andra Kammarens beslut, deruti med afseende å de af stadsfullmäktige uppställda vilkor nämnda protokoll åberopats, icke i denna del någon saklig skiljaktighet från Första Kammarens beslut. Och då den förutsättning, under hvilken Andra Kammaren fattat sitt beslut, eller att derigenom icke för staten medföres ny eller ökad förpligtelse beträffande uppehållandet af ifrågavarande skola, måste antagas vara med Första Kammarens beslut i ämnet väl förenlig, har utskottet ansett sig kunna hemställa,

att Första Kammaren må, med frångående af sitt förut fattade beslut, biträda Andra Kammarens beslut i frågan.

5:o.

Sedan Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »Acta mathematica» på extra stat för år 1897 anvisa ett belopp af 4,000 kronor,

hade utskottet i *punkten 90* af sitt ifrågavarande utlåtande hemställt, att Riksdagen måtte, till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »Acta mathematica, på extra stat för år 1897 anvisa 4,000 kronor.

Hvad utskottet sålunda hemställt har af Andra Kammaren bifallits, hvaremot Första Kammaren bifallit utskottets hemställan med den ändring, att anslaget bestämts till 3,000 kronor.

För denna frågas afgörande medelst gemensam omröstning, föreslår utskottet följande voteringsproposition:

»Den, som vill, att Riksdagen till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »Acta mathematica», på extra stat för år 1897 anvisar 4,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har anslaget för ifrågavarande ändamål bestämts till 3,000 kronor.»

Stockholm den 17 april 1896.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.